

**ACTA DE LA REUNIÓ ORDINÀRIA DEL CONSELL DEL
DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA CELEBRADA EL DIA 1 DE
FEBRER DE 2010**

El Consell es constitueix, en sessió ordinària i amb el quòrum prescrit per a la segona convocatòria, a les 11.15 hores, a la Sala d'Actes de la Facultat de Lletres.

HI ASSISTEIXEN:

Jaume Aulet Amela
Sergi Balari Ravera
Anna Bartra Kaufmann
Margarida Bassols Puig
Eulàlia Bonet Alsina
Lluís Cabré Ollé
Maria Campillo Guajardo
Enric Cassany Cels
Jordi Castellanos Vila
Pilar Cid Leal
Eulàlia Fuentes Pujol
Àngels Jiménez López
Joaquim Martí Mainar
Victor Martínez Gil
Joan Mascaró Altimiras
Ramon Panyella Ferreres
Josep Pujol Gómez
Lluís Quintana Trias
Albert Rico Busquets
Francesc Xavier Vall Solaz
Montserrat Vilà Santasusana
Albert Branchadell Gallo
Daniel Casals Martorell
Francesc Foguet Boreu
Anna Gavarró Algueró
Jaume Mateu Fontanals
Mar Masanell Messalles
David Paloma Sanllehí
Xavier Villalba Nicolas
Cristina Aguiriano López de Armentia
Jon Elordi Akordarrementeria
Marta Juanhuix Piqueras
Núria Martí Girbau
Mònica Montserrat Grau
Maria Dolors Serveto López
Marc Comadran Orpi

S'EXCUSEN:

Josep M. Balaguer Sancho
Josep A. Castellanos Vila
Salvador Comelles García
Anna Cros Alavedra

**Teresa Espinal Farré
Maria Josepa Gallofré Virgili
Remei Perpinyà Morera
Carme Picallo Soler
M. Josep Recoder Sellares
Gemma Rigau Oliver
Elvira Teruel Planas
Núria Santamaria Roig**

HI FALTEN:

**Joan A. Argenter Giralt
Teresa Cabré Monné
M. Dolors Farreny Sistac
Alfons González Quesada
Manuel Jorba Jorba
Xavier Luna Batlle
Eulàlia Pérez Vallverdú
Daniel Recasens Vives
Mila Segarra Neira
Jaume Solà Pujols
Ana M. Torrent Badia
Cedric Boekx
Olga Borik
Alejandro Coroleu Lletget
Jordi Fortuny Andreu
Alexandre López Borrull
Isidre Muñoz Ramos
Isabel Navarro Ruiz
Clàudia Pons Moll
Aritz Galarraga Lopetegui
Francesc Josep Gómez Martin
Gemma Gómez Duran
Yurena Gutiérrez González
Elisenda Alemany Gutiérrez
Judit Borràs Planagermà
Núria Boté Sallia
Núria Català Salichs
Mireia Foradada Villart
Agnès Fourcada Arenillas
Martí March Massó
Maiona Masferrer Fons
Albert Vilardaga Rodrigo**

ORDRE DEL DIA:

1. Aprovació, si escau, de l'Acta de la sessió anterior (30 de juny de 2009)
2. Informe del Director
3. Aprovació, si escau, de places de lector a concurs.

4. Proposta de nou títol propi (UAB): Màster de formació del professorat de català com a llengua estrangera.

5. Afers de tràmit.

6. Torn obert de paraules.

1. *Aprovació, si escau, de l'Acta de la sessió anterior (30 de juny de 2009)*

S'hi incorporen rectificacions dels professors Albert Branchadell i Ramon Panyella (rebudes per correu abans del Consell) i dels professors Jaume Aulet i Albert Rico. S'aprova per assentiment.

2. *Informe del Director*

(1) Situació econòmica de la UAB

La situació econòmica de la UAB és molt greu. Es preveu un dèficit acumulat de 50 milions. El pressupost ha estat prorrogat per la negativa del Consell Social a aprovar la proposta passada pel Consell de Govern al desembre. S'està elaborant un altre pressupost que haurà de seguir de nou tot el procés.

Les causes del dèficit són diverses: no s'ha rebut el pagament del Pla de Millora (associat a l'aplicació de l'EEES); han disminuït les subvencions de la Generalitat, a causa de la davallada progressiva de la matrícula de grau/licenciatura; han vençut els crèdits (avalats per la Generalitat per compensar el dèficit de finançament i ara no assumits per la Generalitat); ha augmentat el personal (PAS i PDI), la qual cosa ha comportat un augment de la capacitat docent però també de les despeses del Capítol I (20,1M € d'increment en sous, despesa d'uns 5M € en places provisionals).

Aquest augment de les despeses s'agreuja perquè la universitat té molt poc marge per obtenir nous ingressos (p. ex. el recàrrec de matrícula de màster per als estrangers no comunitaris només ha aportat 0,7M €).

(2) Canvis en el sistema universitari català

La mala situació econòmica general també ha ocasionat la congelació del programa Serra-Hünter: no es convocaran places d'agregat al 2010. En el futur, és probable que les figures d'agregat i de catedràtic laborals es dediquin a casos esporàdics de professors estrangers, que no poden ser funcionaris.

Es preveu a mig termini una política de transformació progressiva del professorat agregat a titular (prèvia acreditació ANECA), començant probablement pel grup d'agregats que tenen l'habilitació nacional.

(3) Efectes en el Departament

Les previsibles mesures d'estalvi ens poden afectar per dues vies.

(3.1) Mesures d'estalvi i eficiència: personal docent

- S'eliminaran les substitucions per a baixes de curta durada, que es cobriran amb hores extres.
- Se suprimiran progressivament entre un 25 i un 35 % de les places provisionals.
- S'exigirà l'estalvi en les transformacions de places.
- Es redistribuiran els recursos entre departaments (places d'associat i amortització de places de jubilació), segons les necessitats docents.
- Es retallaran les ofertes de sabàtics de convocatòries competitives i s'aplicaran criteris més selectius.

S'ha de tenir en compte, a més, que la UAB necessita extreure recursos per tal de poder proveir càtedres per al titulars que ja s'han acreditat i que van entrar en el Programa de Promoció de Càtedres: unes 60-70 persones es troben a l'espera i el Rectorat voldria satisfer almenys la meitat d'aquesta demanda. Evidentment, els recursos només poden procedir de la retallada en despeses de personal (el 60% del pressupost de la UAB).

A més, es va aprovar en la sessió del Consell de Govern del 28 de gener del 2010 el nou Programa de Promoció a Càtedres amb els corresponents indicadors per a l'avaluació de trajectòries intensificades (recerca, transferència, docència i assistència), que a més d'introduir criteris de selecció entre els qui ja tenen l'acreditació de catedràtic (ANECA o AQU), que vol introduir diversos factors de valoració (recerca, docència, transferència i assistència), premiar els joves talents (trajectòries intensificades) i eliminar quotes per àrea de coneixement.

L'equip de govern vol aplicar el mateixa esperit a una nova normativa per als concursos, que vol reflectir el disseny de la carrera docent i introduir barems homogenis:

- a) Contractes de "tenure-track" (lectors i investigadors Ramon y Cajal), que corresponen a una etapa de consolidació de la formació postdoctoral orientada cap a una futura estabilització com a professor universitari. Els concursos valoraran quatre criteris globals, amb els següents valors màxims per a cadascun: Activitats de Recerca/Transferència 55 punts, Activitats docents 10 punts, Formació 15 punts, Mobilitat/Estades 20 punts.
- b) Contractes estables (titulars o agregats). L'accés a aquesta situació s'aconsegueix un cop superada l'etapa de "tenure track" amb èxit, assolint una experiència investigadora o de transferència de coneixements contrastada, en temes novedosos i d'interès, i amb capacitat de lideratge i formació de joves investigadors. També caldrà demostrar que es disposa de la capacitat necessària per organitzar i impartir docència en el marc d'alguna de les titulacions de grau impartides a la universitat. Els concursos valoraran tres criteris globals, amb els següents valors màxims per a cadascun: Activitats de Recerca / Transferència, 55 punts, Activitats docents 40 punts, Activitats de Gestió i altres mèrits 5 punts.
- c) Promoció (catedràtics). L'accés a aquesta etapa constitueix un reconeixement per a aquelles persones que hagin desenvolupat la seva tasca com a professors estables de forma satisfactòria i hagin assolit un grau d'excel·lència significatiu pel que fa a les seves activitats docents, investigadores i de gestió. Els concursos valoraran tres criteris globals, amb els següents valors màxims per a cadascun: Activitats de Recerca / Transferència, 55 punts, Activitats docents 30 punts, Activitats de Gestió i altres mèrits 15 punts.

(3.2.) Mesures d'estalvi i eficiència: programació docent

Es vol tenir més control de la programació docent. La Delegada de la Rectora per a avaluació, l'acreditació i la innovació docent, la Dra. Elena Valderrama, ha incorporat un adjunt, el Dr. Juan Jesús Donaire (professor del Departament de Matemàtiques), amb la missió de fer una auditoria sobre l'aplicació real dels plans docents. Ja ha visitat la Facultat de Lletres per parlar amb la Gestió Acadèmica i el Deganat.

També s'ha vist la necessitat d'ajuntar grau i màster: els Vicerektorats de Grau i de Postgrau s'han fusionat en el Vicerektorat de Política Acadèmica, dirigit per la Dra. Montserrat Farell, que ja ha avançat dues dades globals molt orientatives:

- La raó professor/alumne actual (mitjana de 15 alumnes per professor) no és sostenible i es vol tendir a una que oscil·li entre 15 i 25 en funció del grau d'experimentalitat d'una titulació i la necessitat de pràctiques de laboratori. En el cas del nostre departament això vol dir una raó més aviat pròxima a 25.
- Els desdoblaments de grups són excessius, especialment (encara que no exclusivament) en els grups de teoria: segons dades del curs 2008-09, un 82% dels grups de teoria tenen menys de 80 alumnes.

En conseqüència, se'ns demana:

- que aprofitem assignatures transversals, que siguin multiús i serveixen per a diverses titulacions (cosa que ja fem);
- i que no programem assignatures optatives amb menys de 10 alumnes de mitjana cada dos anys.

Es parla també de la creació d'una nova figura docent, el professor ajudant a l'aula: estudiants de màster amb una beca (sense cost de seguretat social, doncs), que ajudarien a les classes de pràctiques.

(4) Estat del Departament

(4.1) Gestió administrativa

Totes les persones de la Secretaria estan fent un esforç extraordinari, pel qual se les ha de felicitar sense excepció. Al tancament del període 2009, s'hi afegeix la feina d'haver de treballar amb nous programes (cas del SUMMA) altament ineficients i, encara, les baixes que s'han encavalcat. Amb la reincorporació de la Belén i el manteniment de l'Esperança durant uns mesos podem comptar que la situació millorarà, però sense deixar de ser difícil: no es pot esperar de cap manera que les persones que treballen a Secretaria estiguin sempre a disposició del professorat si alhora han de lluitar amb exigències administratives creixents, per mitjà d'instruments deficients i a sobre amb una capacitat de decisió restringida. Es demana, doncs, als professors que ajudin amb la seva comprensió a passar aquesta temporada compromesa.

A requeriment de Mailo Serveto, es fa saber que des de Gerència i Personal, i d'acord amb la llei de protecció de dades, es prohibeix donar les dades personals dels professors fins i tot als propis companys, llevat que la persona interessada ho autoritzi expressament.

(4.2) Economia

Hem patit una retallada del 10-15% del pressupost del Departament, que redistribuirem de manera que afecti mínimament el nostre funcionament. Hi ha aspectes en els quals tenim poc marge d'estalvi (per exemple, despesa de línies de telèfon), però mirarem de ser austers.

Ens hem de felicitar pel grau de compliment de l'AIP (anualitat 2007-2008), del 103,12%, la qual cosa ha generat un ingrés de 6.833,67 € (l'import previst era de 13.666,67 €, però n'hem de restar la bestreta).

(4.3) Docència

En els darrers tres cursos, segons les dades del Rectorat, s'observa un descens no exagerat però sí sostingut de l'encàrrec docent (07-08: 12704 hores > 09-10: 12.163 hores) i la fluctuació de la diferència entre la capacitat docent i la docència efectiva: ara ens trobem a -2.948 hores (=12.163 d'encàrrec - 15.111 de capacitat docent). Com que la manera de compensar aquesta diferència és en gran mesura la docència d'assignatures de lliure elecció, que desapareixen amb l'aplicació dels graus, la tendència futura és ben clara: una capacitat docent molt per damunt de l'encàrrec docent, i això a totes les unitats, no tan sols a Lletres.

Les dades sobre l'esforç docent, que calcula el rendiment crèdit/alumne, són encara pitjors.

Ara es començarà a treballar amb els coordinadors d'unitat per planificar el pla docent del curs vinent, que donarà maldecaps també per la coincidència de graus i llicenciatures. Mirarem de partir d'una càrrega docent bàsica que equilibri grups nombrosos i grups reduïts i tingui en compte les dades que s'acaben d'exposar. (Sobre la necessitat de planificar la docència amb una coordinació més gran, vegeu més avall l'apartat 4.6 d'aquest Informe).

Abans de passar endavant, el Director exposa els problemes relatius al nou Màster de Secundària. Denuncia la mala gestió, al seu parer, del Coordinador i detalla altres queixes elevades al llavors Vicerector de Postgrau Carles Jaime. S'han ajuntat els grups de castellà i català en un de sol, cosa molt preocupant, especialment perquè ha quedat del tot indefinida la sortida d'aquesta especialització: quins estudiants, i amb quina preparació, podran optar a les oposicions que donen accés a l'ensenyament de català a l'escola secundària.

[NB La gravetat de la situació si es repetís el curs que ve, aconsella tenir ben present el que ha passat i les propostes que s'han fet: vegeu al final de l'Acta l'informe íntegre i detallat de Xavier Villalba (**Annex 1**).]

(4.4) Recerca

El Vicerector vol que la gestió de la recerca a la UAB s'articuli fonamentalment a l'entorn dels grups SGR: aquests obtindran *tots* els recursos en funció dels resultats i la potència del grup. Convé que s'integrin als SGR com més membres del PDI millor —a tota la UAB n'hi ha un 40% que no figura en cap dels registres que té la Universitat. També convé que tothom

introdueixi el seu currículum al programa EINA, ja que en el futur serà la manera de generar els currículums adjuntats a les sol·licituds de projectes.

En aquest capítol el Departament és prou sòlid. Hem de celebrar l'aprovació de l'SGR emergent Grup de Recerca en Arts Escèniques (GRAE), que just ara acaba d'incorporar el seu primer becari, i de la bona feina dels altres SGR en què participen els membres del Departament (el Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica, el Centre de Lingüística Teòrica, el Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània, el Grup de Fonètica Experimental IEC/UAB, i el Grup de Literatura Catalana Medieval). És eloqüent la llista d'activitats que han organitzat darrerament:

- IV CONGRÉS INTERNACIONAL: EL EXILIO REPUBLICANO DE 1939: LA SEGUNDA GENERACIÓN
- EUROPA, 1939. L'ANY DE LES CATÀSTROFES
- BARCELONA, 1938. CAPITAL DE TRES GOVERNS
- LINGUISTIC VARIATION IN THE MINIMALIST FRAMEWORK
- CONVERGING LINGUISTICS AND COGNITIVE SCIENCE
- FOUTEENTH-CENTURY CLASSICISM: BERNAT METGE AND PETRARCH
- II SIMPOSI INTERNACIONAL D'ARTS ESCÈNIQUES (SUECA, 10-12 DE DESEMBRE DE 2009)

És positiva, finalment, la dada sobre ingressos per projectes: hem passat de 635.579 € (2007-08) a 1.534.606 (2008-09) i 1.570.750 (2009-10).

En canvi, els sexennis d'investigació (*trams de recerca*) segueixen sent un punt molt feble: teníem 19 trams vius sobre 42 professors al 2007-08 i mantenim el mateix nombre sobre 48 professors al 2009-10, això és un 40%, a la cua de la UAB. Ja ho sabíem, però ara hi ha dades sobre els trams acumulats i això no permet atribuir aquest percentatge a un factor, diguem-ne, 'estacional'. Comptant les persones susceptibles de tenir algun tram (pertanyents a les categories laborals CU, CEU, TU, TEU i Agregat), la mitjana és de menys de dos trams per cap. Hi ha 11 professors sense cap tram, i 15 que en tenen un: sumats, més del 50% dels computables. Vista l'edat de molts d'aquests professors, el problema sembla estructural i s'ha de tenir en compte també a l'hora de definir la nostra política de professorat: necessitem que la incorporació de nous professors fixos incrementi la capacitat d'investigació i la productivitat científica del departament (vegeu més avall, 4.6).

(4.5) Transferència

Al 2009-10 hem doblat els ingressos per convenis: dels 66.022 € del 2008-09 hem passat a 126.251. Els ingressos per postgraus propis, però, han patit una davallada: dels 212.605 € del 2008-09 hem passat a 161.351, encara que les dades milloren les del 2007-08.

En el capítol més acadèmic, s'ha de destacar la bona acollida de les inauguracions dels diversos màsters del Departament i la gran participació al Primer Simposi Secundària-Universitat, que van coordinar Daniel Casals (actual Coordinador de Filologia Catalana) i Francesc Foguet (Coordinador sortint).

(4.6) Professorat

L'Equip de Direcció fa temps que és conscient de la situació compromesa del Departament i de la necessitat de respondre-hi amb una política de professorat clara (ja discutida en general

en el Consell anterior). D'una banda, ens convé donar estabilitat a professors joves amb capacitat per a l'ensenyament dels cursos de llengua que tenen més demanda als nous graus i alhora amb capacitat d'investigació (vegeu la conclusió de l'apartat 4.4). De l'altra, hi ha la necessitat d'ajustar la plantilla a l'encàrrec docent (vegeu 4.3), encara més urgent a la vista de les mesures d'estalvi que planen com una amenaça immediata sobre totes les places provisionals (vegeu 3.1).

Aquest curs, doncs, s'ha estat planificant una reducció de la despesa i del nombre de professors que no comportés una reducció dels recursos concedits al Departament. Es preveien dues actuacions:

- (a) Treure a concurs i cobrir de manera immediata (abans no fos tard) les dues places de TU vacants des del curs passat pel decés de la professora Mavi Dolz i la baixa definitiva del professor Vicent de Melchor, però treure-les transformades en places de lector: per estalviar diners i alhora oferir-les al màxim possible de candidats. Es va consultar la transformació als Coordinadors de la Unitat de Ciències de la Comunicació i de la Unitat de Lletres i es va sotmetre la proposta a la Comissió Executiva (11 de desembre de 2009), que hi va donar el vist-i-plau i va aprovar un tribunal conjunt —com estableix la normativa de concursos— respectant també la procedència de les places.
- (b) Proposar la progressiva transformació dels recursos de 4-6 places d'associat (A3.6) en dues o tres places de lector: per reduir professorat sense perdre recursos i alhora donar estabilitat a professors joves.

Ara bé: la reunió anual amb el Vicerector de Professorat, normalment a la primavera, enguany ha tingut lloc el 26 de gener i les dues propostes en la forma expressada (i.e. sense pèrdua de recursos) han estat denegades. A propòsit de les dues vacants, el vicerector Miquel Senar, al·legant els mals indicadors del Departament (tant en docència com en investigació), va demanar que eliminéssim una de les vacants: amortitzant-ne una part i destinant-ne una altra allà on convingués més (per exemple, a la docència de Logopèdia, ja que la plaça d'A3.6, que encarreguem a una logopeda, és insuficient després de la implantació del grau). També va recordar que hem d'aplicar mesures d'eficiència (i.e. reduir desdoblaments de grups de teoria, fer grups de pràctiques més nombrosos, desprogramar assignatures optatives, desprogramar assignatures de lliure elecció, etc.) en comptes de fragmentar els recursos d'associat. Amb aquesta solució, perdríem una plaça de TU.

En altres paraules: ara *ja* se'ns exigeix que retallem recursos (plantilla) i que alhora en redistribuïm. No costa gaire preveure que aquestes condicions *sine qua non* s'aplicaran a qualsevol altra transformació, sigui de places d'associat o de futures jubilacions.

El Director planteja que o bé acceptem aquesta exigència directament (i deixem que el Vicerectorat determini la manera de retallar), o bé —i és el que creu millor— elabora una contraproposta per salvar les dues vacants, amb el benentès que en aquest cas s'hauran de buscar els recursos a sacrificar en un altre lloc. Aquesta decisió la sotmet al Consell, amb les consideracions següents.

L'aplicació dels Graus comporta canvis molt importants en la quantitat i la qualitat de l'encàrrec docent del Departament a totes les Facultats i titulacions, especialment canvis en la distribució i en el pes de les matèries. Per tant, no es pot seguir elaborant el pla docent a partir de la suma de demandes que hi aporta cada unitat o sector independentment i alhora retallar

recursos i millorar-ne l'eficiència. Necessitem un pla docent elaborat conjuntament pels responsables de totes les unitats de manera que (i) es parteixi de l'encàrrec docent real a cada titulació, (ii) es miri d'atribuir aquesta docència bàsica al professorat fix de manera justa (atenent a tots els components d'un pla docent individual, incloent-hi gestió, investigació i tipus de docència), i (iii) després es distribueixin els recursos de professorat provisional atenent a les necessitats. Demana la confiança del Consell per portar a terme aquesta nova planificació realista i racional.

• • •

Acabat l'informe, s'obre un torn de paraules. Les intervencions fan referència al problema del Màster de Secundària (4.3 i Annex 1) i a la proposta sobre professorat (4.6).

Albert Rico: des de la Unitat de Ciències de l'Educació no es planifica autònomament, sinó seguint els encàrrecs de la Facultat, per tant no hi ha marge de millora; a més, considera que els criteris d'eficiència econòmica no s'han de confondre amb els pedagògics.

Xavier Villalba: potser a la FCE no hi ha marge de millora, però ja es veurà quan s'estudiï la situació amb detall. A més els criteris pedagògics passen a segon terme quan el dèficit s'imposa i amenaça fins i tot el sou del funcionariat (segons una proposta forassenyada però significativa del Consell Social).

Anna Bartra: creu necessari salvar les dues places de TU i dóna la confiança demanada. També afirma que els estudiants del Màster de Secundària han estat enganyats: han sabut quina docència tindrien després d'haver-se matriculat; aquesta situació no es pot repetir l'any que ve. Xavier Villalba hi està d'acord. La situació va ser tan greu que la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona va amenaçar amb retirar-se del Màster.

Margarida Bassols demana si és segur que, cara a les oposicions, el que compta és la titulació prèvia al màster. Xavier Villalba: de moment és així i des de la Coordinadora d'Estudis Universitaris de Filologia Catalana es treballa per tal que segueixi essent així.

Margarida Bassols demana transparència en tots sentits per a l'elaboració d'un pla docent unificat; opina que la Unitat de Ciències de la Comunicació sempre n'ha estat partidària. Pregunta si el doctorat també compta a l'hora de calcular les dedicacions. Xavier Villalba: el doctorat no compta, però els màsters oficials sí.

Lluís Cabré: només podem retallar recursos sense disputes territorials partint del principi que tots són recursos del Departament i que sortiran d'aquest fons comú.

Sergi Balari: la Direcció del Departament ha de ser ferma, si vol elaborar un pla docent com el que proposa, ja que les facultats imposen horaris i restriccions (p. ex. es programen molts grups d'una assignatura a la mateixa hora) que obliguen a despendre recursos humans quan no caldria.

Xavier Villalba: pren nota de l'observació, que comparteix.

No hi ha cap oposició a la demanda del Director.

3. Aprovació, si escau, de places de lector a concurs

Abans de la reunió amb el Vicerector, s'havia elaborat una proposta, amb l'acord de la Comissió Executiva (11 de desembre de 2009), segons la qual les dues places vacants de TU corresponents a les baixes esmentades (vegeu més amunt, 2. *Informe del Director*, 4.6) sortirien a concurs transformades en dues places de lector, doncs sense altre perfil que el de l'àrea (Filologia Catalana), i amb un sol tribunal:

- A proposta del Departament: Mila Segarra; suplent: Margarida Bassols;
- A proposta del Deganat de Lletres (havent consultat el Departament): Xavier Villalba; suplent: Jaume Mateu.
- El tercer membre el proposa la Rectora. (El Departament pot suggerir noms i alguns suggeriments ja han estat recollits; encara hi ha temps per afegir-n'hi altres.)

Tot i que aquesta proposta de moment no ha estat acceptada pel Vicerector, el Director demana que, de manera condicionada, el Consell l'aprovi, per si finalment fos possible portar-la a terme.

S'aprova per assentiment.

4. Proposta de nou títol propi (UAB): Màster de formació del professorat de català com a llengua estrangera

El Director explica els antecedents de la qüestió: «En la Comissió Executiva del dia 17 d'abril de 2009, el professor Albert Branchadell va demanar si l'Equip de Direcció considerava la possibilitat de transformar l'actual curs d'estiu El Català com a Llengua Estrangera en un postgrau propi, i si acceptaria propostes. Se li va dir que sí, amb consciència que també era possible reactivar el màster oficial amb idèntic contingut que s'havia concedit al nostre Departament juntament amb el de Filologia Espanyola i que, per falta de matrícula, no es va arribar a portar a terme. La proposta del professor Branchadell es va concretar: es tractaria d'un títol propi ofert pel Departament en col·laboració amb el Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura, i, especialment, amb el Consorci de Normalització Lingüística, que ens assegurava una bona entrada d'alumnes, atès que el màster seria el substitut dels cursos de formació de professorat del Consorci.» [Més endavant, Albert Branchadell intervé per precisar que el segon soci no és el Departament de Didàctica, sinó la Facultat de Ciències de l'Educació.]

El Director explica que, d'entrada, veia amb més bons ulls la reactivació del màster com a títol oficial aprofitant aquesta nova oferta i la bona feina ja feta pels qui l'havien organitzat (Anna Bartra i Teresa Cabré, juntament amb Dolors Poch i Joan Melcion). I dona compte de les gestions que va fer. Després d'entrevistar-se amb els professors Albert Branchadell i Anna Bartra, el 8 de gener es va reunir amb Luci Nussbaum (directora del Departament de Didàctica) i Maria Fradera (representant del Consorci). La postura de Didàctica i del Consorci, però, va ser del tot contrària a la participació en un màster oficial: Didàctica va al·legar que ja tenia coberta la part de màster del seu pla docent i el Consorci que quedaria exclòs de la docència d'un màster oficial. Va decidir, doncs, donar suport al màster en forma de títol propi, si el Consell ho aprovava. La gestió d'aquest títol aniria a càrrec d'una comissió formada per dues persones del Consorci, dues de la FCE (una de la Unitat de Ciències de l'Educació i una del Departament de Didàctica) i dues del Departament de Filologia Catalana (Anna Bartra i Mila Segarra), amb Albert Branchadell com a secretari. Aquesta Gestora haurà d'establir el grau de participació dels tres socis, l'oferta docent i la tria de professorat.

Demana, doncs, la conformitat del Consell a la proposta.

S'obre un torn de paraules.

Jaume Aulet demana si el preu d'aquest postgrau propi no serà molt alt i centra la qüestió: des del punt de vista del nostre Departament, és millor el màster com a títol propi o oficial?

Intervenien a favor del màster com a títol propi Albert Rico i Lluís Quintana: es fan ressò d'un corrent d'opinió segons el qual els màsters oficials perden credibilitat perquè a vegades esmicolen la docència (s'ha donat el cas de repartir 16 crèdits entre 16 professors); els títols propis garanteixen la independència de selecció del professorat. Jaume Aulet i Anna Bartra hi repliquen amb contundència, defensant la qualitat i independència dels professors dels màsters oficials; Anna Bartra, a més, insisteix en el problema del preu de la matrícula i fa veure que el Departament no podrà fer-se tant responsable del contingut d'un títol propi com ho faria si fos oficial.

Albert Branchadell assegura que el preu pot variar molt, que el mínim (37 euros per crèdit) significa una matrícula relativament barata i que és mirat que sigui així per tal que tingui èxit. També considera que la supervisió de la qualitat està assegurada pels diversos filtres que estableix la universitat de la qual depèn el títol propi.

Francesc Foguet i Maria Campillo demanen més particulars sobre el màster entès com a títol propi: els noms dels membres de la Comissió Gestora, si s'ha consultat l'Institut Ramon Llull i si la coordinació dependrà del Departament.

Albert Branchadell: la Comissió Gestora la formaran Maria Fradera i Noemí Ubac (Cap de programes del Consorci), Montserrat Pérez i Ventallol (FCE) i Albert Rico (FCE), i, pel Departament de Filologia Catalana, Anna Bartra i Mila Segarra, a més d'ell mateix com a secretari. No s'ha consultat l'Institut Ramon Llull, però es pot fer, ja que interessa integrar en el màster futurs lectors de català a l'estranger. La coordinació no ha estat determinada, però podria correspondre al Departament.

Jaume Aulet demana si el màster oficial és ara mateix una opció viable. Xavier Villalba: s'ha explorat la disponibilitat del nostre Departament i del de Filologia Espanyola i sembla que no hi ha la possibilitat immediata d'activar el màster oficial ja concedit.

Albert Branchadell demana que el Departament es pronunciï sobre la proposta. Anna Bartra creu que el Departament no pot decidir sense conèixer el contingut específic d'aquest nou màster. Albert Branchadell fa avinent la necessitat d'aprovar-ne, si més no, el títol; altrament, es retardaria molt el procés burocràtic subsegüent.

Amb aquesta limitació i amb el benentès que el Consell desitja conèixer amb detall el programa del màster quan estigui llest, se sotmet a votació la denominació «Màster de formació del professorat de català com a llengua estrangera» com a nou títol propi de la UAB, amb participació del Departament.

S'aprova amb 17 vots favorables, 9 en contra i 6 en blanc.

5. Afers de tràmit

S'ha retirat l'única sol·licitud presentada i doncs s'anul·la aquest punt de l'Ordre del dia.

6. Torn obert de paraules

No hi ha paraules.

S'aixeca la sessió a les 13:20.

ANNEX 1: Informe íntegre del Director, Xavier Villalba, sobre l'aplicació del Màster de Secundària a la UAB i la participació del Departament de Filologia Catalana

Permeteu-me un últim comentari sobre el Màster de secundària, que ha tingut una implantació molt traumàtica. Com vaig comunicar personalment al Vicerector de Postgrau, Carles Jaime, la gestió del màster ha estat molt deficient.

En primer lloc, el coordinador del màster ens ha amagat informació, particularment en l'assignació de crèdits del mòdul bàsic.

En segon lloc, ni el coordinador del màster ni el del mòdul no han informat correctament els estudiants, que es van quedar de pedra quan van saber que farien català i castellà junts.

A més, el coordinador del mòdul d'especialització va enganyar els estudiants quan el primer dia de classe va carregar les culpes que només es fes un grup a l'Equip de govern, que no havia donat recursos per fer el desdoblament, i va suggerir que els estudiants tindrien una suposada doble especialització de cara a les oposicions.

- Entenem la postura del Vicerectorat i del Coordinador sobre la falta d'estudiants, però l'oferta de dos grups separats, encara que extraoficial, atès que cap no assoliria les 10 persones, hauria estat més coherent des del punt de vista dels continguts i des del punt de vista pedagògic i no hauria suposat cap cost suplementari atès que els professors dels dos departaments fan la docència sense cobrar ni gastar recursos. En canvi, la insistència del Coordinador del mòdul a agrupar els estudiants (ahora que carrega les culpes a l'Equip de govern) provoca problemes notables de funcionament, rebaixa els continguts i fa difícil una oferta docent coherent i de qualitat, especialment quan se'ns demana canviar el temari i la programació la setmana abans de començar les classes.
- Primer problema: desconcert (i empipada) dels estudiants
- Segon problema: persones amb greu desconeixement d'una de les dues matèries, cosa que planteja situacions absurdes o com a mínim problemàtiques. Entenem que això no és un problema exclusiu del nostre mòdul (també ho és de Geografia i Història), però no acabem d'entendre per què es considera normal des d'un punt de vista pedagògic que el català i el castellà s'ensenyin junts i, en canvi, ningú es planteja que es faci el mateix amb les llengües estrangeres. Per exemple:
 - En quina llengua han de fer els lliuraments i les intervencions? En la de la seva especialització de llicenciatura? En la que determini el professor? De manera indistinta? Evidentment, això deu ser un bon motiu pedagògic per no ajuntar anglès i francès, però no s'aplica a català i castellà.
 - Se'ls ha d'avaluar de la mateixa manera, independentment de la seva especialització de llicenciatura? Hi haurà baremacions i ponderacions? Quedaran a l'albir del coordinador del mòdul? Alterarà això el compromís de la guia docent? Evidentment, això deu ser un bon motiu pedagògic per no ajuntar anglès i francès, però no s'aplica a català i castellà.

- Tercer problema: impossibilitat d'assegurar en 6 crèdits ECTS una mínima formació especialitzada o un mínim control dels coneixements dels alumnes, que veuen rebaixats els continguts a la meitat, amb el greuge comparatiu que suposa respecte als estudiants d'una universitat (cas de la UB), que ofereix dos grups i 12,5 ECTS de llengua i literatura catalanes.
- Quart problema: si es fa publicitat que la UAB ajunta i obliga els de català a fer castellà i a la inversa, mentre la UB assegura dos grups separats, ¿quina universitat triaran els estudiants l'any vinent?

Davant d'aquests problemes, vaig fer arribar al Vicerector unes propostes concretes de cara al curs vinent:

- Assegurar el **CONTROL EFICIENT DE LA GESTIÓ DEL COORDINADOR** del màster, de manera que no torni a amagar informació ni a manipular-la. Entenem que en un context de restriccions pressupostàries la Rectora designi un adjunt a la Delegada per a l'avaluació i la qualitat que té com a funció controlar l'aplicació correcta i eficaç dels plans docents, però ens sobta que en un tema delicat i crucial per al futur de diverses titulacions no s'apliqui un control almenys igual d'estricta.
- **SEPARACIÓ DELS DOS GRUPS**, ja sigui oficial, si hi ha prou estudiants matriculats, ja sigui extraoficial. Això asseguraria la coherència i la qualitat de l'oferta docent i evitaria que els estudiants fugissin a la UB.
- Aclarir quins són els **CANALS D'ENTRADA A LES ESPECIALITZACIONS** i fer-ne difusió. No podem fer una planificació docent coherent i de qualitat si en qualsevol moment podem tenir la sorpresa una setmana abans que, per presumptes motius d'economia de recursos i oportunitat, ens toca compartir el mòdul, per exemple, amb els estudiants d'Humanitats. Considero que el Vicerector hauria de defensar davant de la Generalitat una proposta clara i basada en la coherència de continguts i la qualitat docent i no deixar-la en mans de persones que, malgrat la seva especialització, proposen per al mòdul d'especialització coses totalment contràries a les doctrines que prediquen.
- Aclarir quins són els **CANALS DE SORTIDA DE LES ESPECIALITZACIONS** i fer-ne difusió. És intolerable que un responsable del màster suggereixi als estudiants sortides professionals que contravenen la llei vigent del sistema d'oposicions a cossos de funcionaris de secundària i batxillerat. Si aquest sistema ha de canviar en un futur i, per exemple, el fet de cursar els 6 ECTS del mòdul d'especialització habilita un llicenciat en Filologia Espanyola a fer de professor de català a la secundària o al batxillerat, és fonamental que els departaments estiguem degudament informats i que també ho estigui la societat.
- Cal remarcar que la connexió entre els graus i aquest màster és fonamental per a la supervivència de les titulacions i per poder-ne fer una promoció adequada. Entenc que la Facultat de Ciències de l'Educació no tingui com a prioritat el futur dels graus de les altres facultats, però em consta que sí que li preocupen al Vicerector i a l'Equip de govern. Crec, doncs, que no podem repetir el mercadeig de grups que hi ha hagut enguany i que, tot i mantenir la responsabilitat del màster en mans de la Facultat de Ciències de l'Educació, cal assumir que el Màster de Secundària és una prioritat de la UAB en el seu conjunt: ¿De què ens servirà tenir el màster si els principals clients, els nostres estudiants, desapareixen perquè els seus graus perden sortides? I en el cas

concret de les especialitzacions compartides, ¿com convencerem els estudiants de Barcelona, Lleida, Girona o Tarragona que vinguin a la UAB en comptes d'anar a la UB, si aquesta fa una oferta separada i, a més, està més ben comunicada? Cal, doncs, una política estratègica global més enllà de la gestió del dia a dia i això no ho pot fer la Facultat de Ciències de l'Educació, sinó que ha de ser una prioritat de l'equip de govern de la UAB.
